

รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ กับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยสู่อนาคต

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ความเป็นมาของรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ริเริ่มดำเนินการคัดเลือกอุตสาหกรรมดีเด่น เพื่อประกาศเกียรติคุณและเข้ารับโล่รางวัลจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรม ในวันที่ 5 พฤษภาคม ของทุกปี มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2535 และต่อมา ในปี 2536 บทบาทของภาคอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว และพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการคัดเลือกและการมอบรางวัล โดยจัดเป็นงาน “อุตสาหกรรมดีเด่น” ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2536 โดยนายกรัฐมนตรีได้ให้เกียรติเป็นประธานมอบรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น (Prime Minister's Industry Award) ซึ่งได้ดำเนินการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มอบรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชิดชูเกียรติ ผลักดันอุตสาหกรรมไทยให้ก้าวขึ้นสู่ความเป็นเลิศและกระตุ้นใจให้สถานประกอบการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับรายอื่นๆ และได้เพิ่มเติมประเภทรางวัลในการคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อรับมอบรางวัลมาอย่างต่อเนื่อง จนในปี พ.ศ. 2562 นี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้กำหนดรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น รวม 8 ประเภท ได้แก่ (1) ประเภทการเพิ่มผลผลิต (2) การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (3) การบริหารความปลอดภัย (4) การบริหารงานคุณภาพ (5) การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (6) อุตสาหกรรมศักยภาพ (7) ความรับผิดชอบต่อสังคม (8) การจัดการพลังงาน และอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมดีเด่น รวม 4 ประเภท ได้แก่ (1) การบริหารจัดการ (2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ (3) การจัดการเทคโนโลยีเชิงนวัตกรรม (4) การบริหารธุรกิจสู่สากล

รางวัลอุตสาหกรรมยอดเยี่ยม
และรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น

รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพคืออะไร

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่คณะทำงานพิจารณาคัดเลือกอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 จนถึงปัจจุบัน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก และดำเนินการคัดเลือกอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยมีผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม หน่วยงานจากภาครัฐ และภาคเอกชน ร่วมเป็นคณะทำงานพิจารณาคัดเลือกอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยมีจุดประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมด้วยการเพิ่มผลผลิต การผลิต บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผลักดันให้ประเทศไทยเปลี่ยนผ่านไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 และสร้างแรงผลักดันอุตสาหกรรมไทยไปสู่อุตสาหกรรมศักยภาพตามเป้าหมายการพัฒนาอุตสาหกรรม S-Curve ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม นำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ประกอบด้วย

1) อุตสาหกรรมต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve) เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความเชี่ยวชาญเป็นทุนเดิมแต่ต้องการพัฒนาต่อยอดด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ (2) อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ (3) เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ (4) การแปรรูปอาหาร

2) อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเข้มข้นและมีความสามารถในการเติบโตในอนาคตสูง ได้แก่ (1) หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ (2) การบินและโลจิสติกส์ (3) เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ (4) ดิจิทัล (5) การแพทย์ครบวงจร

3) อุตสาหกรรมที่ควรปฏิรูป (Second Wave S-Curve) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีแบบเดิม มีความสามารถในการเติบโตจำกัด จำเป็นต้องมีการปฏิรูปใหม่เพื่อให้สามารถสร้างรายได้และมีการเติบโตอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) สิ่งทอและแฟชั่น (2) วัสดุ (3) ปิโตรเคมี และพลาสติกสะอาดหรือพลาสติกชีวภาพหรือพลาสติกชีวภาพ

อุตสาหกรรม S-Curve เป้าหมาย

เกณฑ์การขอรับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ ประจำปี พ.ศ. 2562

เกณฑ์การพิจารณารางวัลอุตสาหกรรมศักยภาพ แบ่งออกเป็น 6 หมวด 16 ตัวชี้วัด และคะแนนในแต่ละตัวชี้วัดแบ่งเป็น 5 ระดับ รวมคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน ดังนี้

หมวดที่ 1 นโยบายและการวางแผนธุรกิจ (200 คะแนน) เป็นหมวดพื้นฐานที่จะทำให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ การวางแผนธุรกิจที่ชัดเจน มีการติดตามความคืบหน้าและผลลัพธ์การดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังต้องแสดงถึงความใส่ใจผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีการจัดทำกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดและกลุ่มลูกค้า เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน

หมวดที่ 2 นวัตกรรม (250 คะแนน) เน้นระดับความใหม่ของนวัตกรรมและเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรม และการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ที่สามารถพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนนำไปสู่การเกิดกระบวนการผลิตใหม่หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้มีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้นรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมศักยภาพที่มีมูลค่าสูง เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

หมวดที่ 3 มาตรฐาน (100 คะแนน) เน้นมิติด้านการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง และการให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการยอมรับจากบุคคลภายนอก

หมวดที่ 4 การเพิ่มผลิตภาพ (100 คะแนน) จะคำนึงถึงการเพิ่มผลิตภาพโดยมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต จนนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพ เกิดมูลค่าเชิงพาณิชย์ และยกระดับผลิตภาพแรงงานให้มีทักษะที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

หมวดที่ 5 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (150 คะแนน) มุ่งเน้นการจำหน่ายสินค้าได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้เกิดการเติบโตทางการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรม เกิดการกระจายรายได้ สร้างงาน พัฒนายกระดับฝีมือแรงงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มต่อระบบเศรษฐกิจ

หมวดที่ 6 การพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้ทางเทคโนโลยี (200 คะแนน) จะคำนึงถึงการพัฒนางานองค์ความรู้ เพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การรวบรวมองค์ความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อนำแนวทางวิธีปฏิบัติไปต่อยอดการทำงานให้ดีขึ้น และพัฒนายกระดับศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ของสถานประกอบการที่ได้รับรางวัล

รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่นเป็นรางวัลที่ได้รับเกียรติจากนายกรัฐมนตรีเป็นประธานมอบรางวัลในงานพิธีประกาศเกียรติคุณและมอบรางวัลอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ดังนั้น สถานประกอบการที่ได้รับรางวัลสามารถนำผลของการรับรางวัลมาเป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติไปใช้ในการประชาสัมพันธ์กิจการของตนเอง ซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการยอมรับว่าเป็นองค์กรที่มีศักยภาพระดับประเทศ สามารถเป็นต้นแบบที่ดี (Best Practice)

ให้กับสถานประกอบการรายอื่นได้ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี เกิดความน่าเชื่อถือขององค์กร ซึ่งอาจส่งผลต่อชื่อเสียงและยอดขายที่จะเพิ่มสูงขึ้นจากภาพลักษณ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ระหว่างการประเมิน ณ สถานประกอบการเพื่อพิจารณาของคณะทำงานนั้น องค์กรจะได้รับคำแนะนำจากคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญและมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเปรียบเสมือนเป็นข้อสังเกตให้เกิดการพัฒนาต่อยอดในจุดต่างๆ ขององค์กร และเป็น การสร้างเครือข่ายสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อไป

รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพกับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย

การขอรับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่นนั้น นับเป็นการสร้างแรงบันดาลใจเริ่มต้นให้กับสถานประกอบการให้มีความคิดริเริ่มและความวิริยะอุตสาหะในการสรรสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรตนเอง จนสามารถยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถของตนให้สูงขึ้น สามารถแข่งขันได้ จนประสบความสำเร็จในธุรกิจทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ จนมีความเหมาะสมกับเกณฑ์การคัดเลือกรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติ ซึ่งนอกจากจะต้องพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้านภายในองค์กรของผู้ขอรับรางวัลแล้ว ผู้สมัครยังต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือ สนับสนุน สร้างความร่วมมือกับ Supply Chain ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนาทั้งองค์กรตนเองและเกิดการขยายผลไปสู่ Supply Chain ทำให้เกิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนไปพร้อมกันอีกด้วย

ไม่เพียงเท่านั้น นอกจากสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลจะได้รับประโยชน์โดยตรงจากคำแนะนำของคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพระหว่างการเข้าประเมินสถานประกอบการแล้ว สถานประกอบการที่ได้รับรางวัล ยังได้สร้างคุณประโยชน์ให้กับเพื่อนร่วมอุตสาหกรรมได้นำไปใช้เป็นแนวคิดหรือวิธีการที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพทัดเทียมจนสามารถแข่งขันได้ในอนาคต โดย สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้จัดทำคู่มือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของสถานประกอบการที่ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมดีเด่น ประเภทอุตสาหกรรมศักยภาพ ประจำปี พ.ศ. 2561 – 2562 เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในส่วนต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อลดจุดอ่อนและพัฒนาต่อยอดแนวปฏิบัติที่ดีให้สถานประกอบการสามารถเพิ่มศักยภาพ จนยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันได้สูงขึ้น และเมื่อสถานประกอบการอื่น ๆ เริ่มเห็นความสำคัญและนำต้นแบบที่ดีไปปฏิบัติและพัฒนาต่อยอด การขยายผลจากสถานประกอบการหนึ่งไปยังสถานประกอบการรายอื่นเป็นวงกว้าง จะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศในภาพรวมให้สูงขึ้น รองรับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และการเติบโตของยุคอุตสาหกรรม 4.0 สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน

เขียนโดย นางสาวพชรวรรณ สนธิมูล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
กองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2
กันยายน 2562

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. หนังสือ The Prime Minister's Industry Award 2018 กระทรวงอุตสาหกรรม
2. หนังสือ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กระทรวงอุตสาหกรรม
4. คู่มือจัดทำข้อเสนอของโปรแกรมบูรณาการวิจัยและนวัตกรรมเชิงยุทธศาสตร์ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม